

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ศักยภาพการผลิตยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แนวโน้มและผลกระทบ

Potential of Para Rubber Production in the lower the North-Eastern Region ; Trends and Effects.

โดย

นายณรงค์ สามารถ

นางสาวนพมาศ นามแดง

นายรักเกียรติ แสนประเสริฐ

นายประสิทธิ์ กัญจนาก

นายทองดี สีสันต์

ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

(1)

คำนำ

การปูรุกษายางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นพืชใหม่สำหรับเกษตรกร เกษตรกรที่ปูรุกษายางพาราในปีแรก ๆ จะได้รับการอบรมกล่าว แนะนำและส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยต่างกัน ด้วยลักษณะทางสังคม ภูมิธรรมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในภูมิภาคนี้ เกษตรกรจะไม่ปฏิเสธความช่วยเหลือต่าง ๆ ยางพาราเป็นพืชที่ให้เกล้าการปูรุกษายางพารา 7-8 ปี กว่าจะให้ผลผลิตถือได้ว่าเป็นการรอคอยที่นาน การทำความเข้าใจกับตัวเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้นจะเป็นแนวทางหนึ่งของการก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2541 ระหว่างเดือนมิถุนายน 1 ปี ในส่วนการทำวิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง "ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ หัวหน้าฝ่ายแผนและข้อมูล หัวหน้าแผนกการสรงเคราะห์และพัฒนางานพืชสวน สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ทั้ง 3 จังหวัดดังกล่าวแล้ว ตลอดจนผู้นำกลุ่มและเกษตรกรชาวสวนยางในจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ครอบครัวลักษณมนตรี รวมทั้งบุคคลอีกหลายท่านที่มีอาชญากรรมมาให้ ณ. ที่นี่ทั้งหมด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกฝ่ายและทุกท่านที่ได้รับโอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

มีนาคม 2542

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพทางสังคม สภาพการปลูกยางพารา ตลอดจนผลกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีต่อศักยภาพการปลูกยางพาราของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประชากรที่ศึกษาได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi – Stage Random Sampling ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสอบถามโดยวิธีการผู้สัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาคำนวณค่ามัชชีมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบร้าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 89.75 อายุเฉลี่ย 49.89 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ จบชั้น ป.1 – ป.6 ร้อยละ 82.50 แต่ละครัวเรือนมีเด็กและคนชราอยู่ ร้อยละ 58.75 และ 10.50 ตามลำดับ แรงงานเฉลี่ยในครัวเรือน 4.92 คน เป็นแรงงานทำสวนยางพาราเฉลี่ย 2.13 คน มีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานนอกภาคเกษตร ร้อยละ 38.00 เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ติดอยู่ด้วยตนเอง ร้อยละ 79.75 มีจักษุรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 14.50 และ 12.75 ตามลำดับ เกษตรกรรับการสงเคราะห์การปลูกสร้างสวนยางจากสภ.y.เพียงอย่างเดียว ร้อยละ 57.96 ตัดสินใจปลูกยาง เพราะเห็นว่าอาชการทำมาส่งเสริมและมีเงินห่วยเหลือ ร้อยละ 45.61 การรับเข้าสู่ความรู้ส่วนใหญ่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ สภ.y. ร้อยละ 87.82 พันธุ์ยางที่ปลูกคือพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 85.79 อายุในการเปิดกิจการเฉลี่ย 7.43 ปี ระบบกรีดกิริดครั้งต้นวันเว้นวัน ร้อยละ 47.50 การตีอกร่องที่ดินเฉลี่ย 49.45 ไร่ จำแนกเป็นสวนยางเฉลี่ย 24.71 ไร่ ปลูกพืชไร่ เฉลี่ย 12.62 ไร่ และปลูกข้าวเฉลี่ย 9.57 ไร่ การปลูกยางในปีแรกใช้ระยะเวลาปลูก 7×2.5 เมตร ร้อยละ 51.89 ถาวรยางปลูกยาวตามแนวตะวัน ร้อยละ 60.20 การขุดหลุมปลูกใส่ปุ๋ยหินฟอสฟอร์ลงกั้นหลุมเฉลี่ยหลุมละ 18.40 กก. ขนาดต้นกล้าที่ใช้ปลูกขนาด 2 ขี้ต ร้อยละ 75.06 มีการปลูกซ้อมเฉลี่ย 13.62 ต้นต่อไร่ ในปีที่ 2 ผลกระทบทางสังคม ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานในช่วงการกรีดยาง ก่อให้เกิดการจ้างงาน ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการผลิตพืชอีกหลาย ๆ อย่าง และสามารถตัดต่อผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นได้อีก จากผลการวิจัยผลผลิตเฉลี่ย 180 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ในขณะที่ ข้อมูลของ สภ.y. ประมาณไว้ที่ 235 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

Abstract

The objective of this research is to study the rubber culture situation and the social and economic issues in the southern part of Northeast Thailand where the largest rubber plantations are located. Rubber farmers from the provinces of Buriram, Srisaket and Ubon Ratchathani were surveyed using structured questionnaires. A total of 400 households were selected by Multistage Random Sampling. Data were analyzed by percentage, means and standard deviation.

Results show that the head of a rubber farmer's household is a male (89.75%) with an average age of 49.89 years. Education is between Grades 1-6 (82.50 %). Children and the elderly are part of 58.75% and 10.5% of the households, respectively. Average household labor is 4.92 persons. Labor available for rubber culture is 2.13 persons. Thirth-eight percent (38%) of the households work off-farm. Almost all the farmers tap the trees by themselves (79.75%). Some of them have their own rubber presses (14.5%) and dryers (12.75%). Some farmers (57.96%) are solely supported by ORRAF Farmers (45.61%) decided to plan rubber because of government extensioin efforts and financial support. So-Ko-Yo staff rendered technical service to 87.82% of the farmers. The rubber variety RRIM 600 is used by 85.79% of the farmers. The average age of trees when first tapped is 7.43 years. Trees are tapped on alternate days by 47.5% of the farmers. The average total area per household is 49.45 rai, with 24.71 rai planted with rubber trees, 12.62 rai with cereal crops and 9.57 rai with rice. Rubber is planted with an interval distance of 7x2.5 m. by 51.89% of the farmers with 60.2% planting them East-West. Average fertilizer used is 18.4 grams. seedling size is 2 leaf storey 75.06%. During the second year trees were replanted at 13.62 trees2rai. The second year had an impact on social conditions, such as reduced migration during tapping period and increased labor demand. Effects on economic situation included an increase in income and production per rai. Average production is 180 Kg/rai/year. ORRAF estimated production to be 235 Kg/rai/year.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
บทที่ 1 บทนำ	
- ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย	1
- วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	1
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
- ขอบเขตการวิจัยและการออกแบบคิด	2
- นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
- ค่าแนะนำการปฐกayanพาราในห้องที่แห้งแล้ง	4
- การทำยาางแผ่นชั้นดี	8
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	12
- ระเบียบวิธีวิจัย	13
- เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	13
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
- การวิเคราะห์ข้อมูล	14
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
- ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเกษตรกร	15
- ข้อมูลแรงงานและการลงทุนของเกษตรกร	17
- ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยานพารา	19
- ข้อมูลความคิดเห็นของการปฐกayanพารา	21
- ข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	22

- ข้อมูลพื้นที่ป่าดงยางพารา	24
- ข้อมูลทรัพย์สินบางประการของเกษตรกร	25
- ข้อมูลการปฏิบัติในการปลูกยางพาราในบ้าน	26
- ข้อมูลการปฏิบัติตดูแลบำรุงรักษาสวนยางพารา	28
- ข้อมูลการเก็บยางและการทำเยางแห่ง	31
- ข้อมูลปริมาณยางและคุณภาพยางแห่งต้น	33
- ข้อมูลปัญหาของการปลูกยางพารา	34
- ข้อมูลข้อเสนอแนะของเกษตรกร	35
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายและข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการวิจัย	36
- อภิปรายผล	38
- ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	
ภาคผนวก (ก) ข้อมูลพื้นที่ป่าดงยางพารา	41

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนเกษตรกรตัวอย่างผู้ปลูกยางพารา	12
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับตัวเกษตรกร	15
4.2 จำนวนและร้อยละแรงงานและการลงทุน	17
4.3 จำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับยางพารา	19
4.4 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นในการปลูกยางพารา	21
4.5 จำนวนและร้อยละการเก็บของคงและการใช้ปัจจัยที่ดิน	22
4.6 จำนวนและร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา	24
4.7 จำนวนและร้อยละทรัพย์สินบางประการของเกษตรกร	25
4.8 จำนวนและร้อยละการปฏิบัติในการปลูกยางพาราในปีแรก	26
4.9 จำนวนและร้อยละการปฏิบัติคุณภาพชีวภาพของยางพารา	28
4.10 จำนวนและร้อยละการเก็บผลผลิตและการทำางแห่น	31
4.11 จำนวนและร้อยละปริมาณและคุณภาพยางแห่นดิน	33
4.12 จำนวนและร้อยละปัญหาของการปลูกยางพารา	34
4.13 จำนวนและร้อยละข้อมูลเสนอแนะของเกษตรกร	35

บทที่ 1

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติอันดับหนึ่งของโลก มีพื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 11 ล้านกว่าไร่ กระจายตัวอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันวิจัยยาง,2539) จาก การศึกษาถึงความเหมาะสมของภาคปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังเดี่ยปี 2519 ได้ข้อสรุปว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกยางกว่า 16 ล้านไร่ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างกว่า 7,628,516 ไร่ (จิรากร และเสนอ,2539)

ปัจจุบันภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ปลูกยางประมาณ 367,683 ไร่ การส่งเสริมการปลูกยางในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) มีเป้าหมายส่งเสริมการปลูกยางกว่าปีละ 40,000 ไร่ ในขณะที่ภาคใต้ซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางเดิมมีเป้าหมายส่งเสริมการปลูกยางลดลง (ปีละ 5,000 ไร่) แนวโน้มในอนาคต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นแหล่งปลูกยางที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร และคณะ,2539)

การศึกษาวิจัยถึงศักยภาพการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สวนใหญ่เน้นไปที่ความเหมาะสมของสายพันธุ์ และศักยภาพการผลิต แต่การศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นทางด้านสังคมและเศรษฐกิจยังมีไม่มากโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง การส่งเสริมอาชีพเกษตรฯ จะต้องด้วยปั้นฐานการตัดสินใจโดยเกษตรกรเอง ฉบับนี้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงมุ่งประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับผู้ปลูกยางพารา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพทางสังคมของผู้ปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. ศึกษาถึงผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีต่อศักยภาพการปลูกยางพารา
3. ศึกษาสภาพการปลูกยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลทางสังคม เช่น ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา
2. ได้ข้อมูลแนวโน้มที่จะมีผลกระทบต่อการส่งเสริมการปลูกยางในตอนล่าง เช่น ตลาด, แรงงาน ทุน เป็นต้น

3. ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในด้านวิธีปฏิบัติ ความรู้ที่ใช้ ปัญหาและข้อจำกัดของการปลูกยางพารา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
4. ข้อมูลที่ได้รับจะนำมาสู่การนำวิธีปฏิบัตินี้回去ในโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาเกษตรกรเจ้าของสวนยางพาราในจังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง การคัดเลือกเกษตรกรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi – Stage Random Sampling การลงพื้นที่ สัมภาษณ์เกษตรกรเพียงครั้งเดียวโดยทีมงานและนักศึกษา นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูลก่อนการลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

สภาพทางสังคม หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา แรงงาน ความคิดเห็นและความเชื่อ ผลกระทบ หมายถึง การเคลื่อนย้ายแรงงานและถิ่นฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการปลูกยางพารา กิจกรรมทางการเกษตร ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะ สภาพการปลูกยาง หมายถึง ความเหมาะสมของพื้นที่ ปัจจัยการผลิต การปฏิบัติในการปลูกและดูแลรักษา

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป

เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุน้อยกว่าห้าห้ากับ 11 ปี

สกย. หมายถึง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในกิจกรรมเกี่ยวกับยางพาราทั้งหมด อาทิ การให้การสนับสนุน เก็บรวบรวม จัดทำและจ่ายเงินสนับสนุน ให้กับเกษตรกร

ORRAF หมายถึง สกย. ชื่อเต็ม Office The Rubber Replanting Aids Found

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลติดก (2533) ศึกษาเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรในโครงการเร่งรัดการปลูกยางพาราเพื่อกระจาดรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางมีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้น ป.4 เฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คนต่อครอบครัว ที่ดินถือครองเฉลี่ย 54 ไร่ และเกษตรกรทั้งหมดปลูกยาง 7-15 ไร่ ปัญหาที่พบ เช่นบัญหาการถือครองที่ดิน การปลูกยางในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม การปลูกพืชแซมไม่เหมาะสม และเกษตรมีแนวโน้มก้าวเดินนอกระบบในอัตราที่สูง จึงควรเร่งรัดการสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกร

สุภาพ (2530) ศึกษาถึงการใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตยางในจังหวัดพังงา ศึกษาเบรียบเทียบเกษตรกรเจ้าของสวนยางพื้นการลงเคราะห์ (กำหนดไม่เกิน 5 ½ ปี นับแต่ปลูกใหม่) ที่ผ่านการฝึกอบรมและไม่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร บัญชาการผลิตยางพาราในจังหวัดพังงาคือ เจ้าของสวนยางส่วนใหญ่ "ไม่ใช้ความรู้และเทคโนโลยี" ในสวนยางที่พื้นที่การลงเคราะห์แล้วจึงทำให้เกษตรกรเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากสวนยางต่ำ บัญชาในการปรับใช้ความรู้และเทคโนโลยี "ได้แก่ เงินทุนไม่พอ" "ไม่แน่ใจว่าจะได้ผลคุ้มทุน" และมีข้อเสนอแนะควรจัดทำแปลงตัวอย่าง "ให้เจ้าหน้าที่ยื่นสมั่นเพิ่มเติมและจากการทดสอบสมมุติฐาน" "ไม่มีความแตกต่างกันในการใช้ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตยางของเกษตรกร"

การอบรมและไม่ได้ผ่านการอบรมฯ กรณีของจังหวัดจันทบุรี โดยชัยรัตน์ (2530) ศึกษาถึงสภาวะการผลิตยางพาราของชาวสวนยางพื้นการลงเคราะห์ มีปัญหาในการกำจัดวัชพืช หน้ารีดยางเสียหายเนื่องจากกีดผิดวิธี การทำยางแผ่นและราคายางตกต่ำ ในส่วนความต้องการของเกษตรกรต้องการให้มีการประทับตราค่ายาง การเพิ่มเงินลงเคราะห์ ขยายการจัดตั้งกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นการควบคุมราคาน้ำมันและเมืองที่ 2 และเพิ่มการจัดฝึกอบรมวิชาการยางให้กับชาวสวนยาง

ในส่วนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราในประเทศไทยที่ศึกษาโดยภิรัติ (2528) ผลการวิจัยพบว่า ห้องเกษตรตัวบลและพนักงานลงเคราะห์สวนยางต้องมีความรู้ความสามารถทุกขั้นตอนของการปลูกตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ การปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น และการรวมกลุ่ม การศึกษานี้ได้เน้นว่า การจัดกิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางยางควรเน้นเนื้อหาที่เป็นความรู้ความสามารถที่จำเป็นมากในเทคโนโลยีการยางและปรับปรุงการถ่ายทอดความรู้ การวางแผนงานส่งเสริมการ

ปูกรายางร่วมกันอย่างจริงจัง ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายวิจัย สงเคราะห์และศรีษะการปูกรายาง

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการใช้ความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตยางพารา เกษตรกรไม่แน่ใจว่าจะให้ผลคุ้มทุนและเงินทุนไม่พอ เหตุผลทั้ง 2 ข้อนี้เกษตรกรจึงตัดสินใจเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีบางอย่างมาปรับใช้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการปูกรายางควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ขบวนการในการส่งเสริมจึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น อันจะส่งผลดีถึงเกษตรกรโดยตรง

คำแนะนำการปูกรายางพาราในท้องที่แห้งแล้ง

การพิจารณาแปลงปูกรายาง

- 0 ควรวางแผนยางขาวแนวลาดเฉียง แต่ถ้าเป็นพื้นที่ราบควรวางแผนทิศตะวันออก-ตกหรือ ตามทิศทางลม
- 0 ใช้ระยะปูลูก 7×2.5 เมตร (91 ต้น/ไร่) หรือ 6×3 เมตร (83 ต้น/ไร่)
- 0 เตรียมหลุมขนาด $50 \times 50 \times 50$ ซม. โดยแยกดินบนและดินล่างไว้คนละส่วน
- 0 แปลงควรเตรียมให้พร้อมปูกรากในเดือนพฤษภาคม หรือต้นฤดูฝน
- 0 แปลงปูกรากอยู่ในเขตที่มีการทดสอบและแนะนำให้ปูกรายางพาราได้

การเตรียมพื้นที่

- 1 หลังจากได่น ถางป่า และเก็บเผาปูนเรียบร้อยแล้ว ทำการไถเพลิกและพรวนดินอย่างน้อย 2 ครั้งพร้อมเก็บเศษไม้ออกให้หมด

การปูกราก

ใช้เทคโนโลยีการปูกราก ก่อนปูกรากให้ปูยรือคฟอสเฟต อัตรา 170 กรัม/หลุม ($25\% P2O5$) ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันกับดินชั้นล่าง เพื่อเป็นดินสำหรับปลูกต้นยางปูกราก การปูกรากจำเป็นต้องวางให้รายต่อระหว่างดินเดิมของหลุมปูกรากกับดินกันถุงของต้นยางชำรุด ที่บวบเวน กันหลุม แนวขิดกัน โดยใช้มีดเชื่อมกันถุงออกประมาณ 1 นิ้ว แล้วนำวางในหลุม จากนั้นกีดด้านข้างของถุง จากกันถุงถึงปากถุงให้ขาดออกจากกัน แล้วหยอดยกดินลงหลุมจนเกือบเต็มหลุม แล้วดึงถุงพลาสติกออก กลบดินลงในหลุมปูกรากจนเสมอปากหลุม แล้วอัดดินให้แน่น โดยให้แผ่นตาอยู่ในแนวหน้าอีกด้วย ควรกดดินบริเวณโคนของต้นยางให้ถูกเล็กน้อยเพื่อมีให้น้ำซึ้ง ในหลุมปูกรากให้เช็ดพืชคลุมบริเวณรอบโคนต้น รักมี $50-80$ ซม. เป็นวงแหวนห่างจากโคนต้นประมาณ 1 ฝ่ามือ หรือ 4-6 นิ้ว

การปฏิบัติต่อต้นยางก่อนกรีด

การปลูกซ้อม

- 0 ควรปลูกซ้อมให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือนหลังจากปลูก
- 0 ควรพิจารณาเลือกวัสดุปลูกซ้อมที่สามารถเจริญเติบโตหันด้านปลูกเดิม
- 0 "ไม่ควรปลูกซ้อมต้นยางที่มีอายุเกิน 3 ปีไปแล้ว"

การตัดแต่งกิ่ง

- 0 การตัดแต่งกิ่งแนะนำในระดับต่ำกว่า 1.9-2.3 เมตร ออกให้แน่นد
- 0 ข้อควรคำนึงในการตัดแต่งกิ่ง
 - 1 ควรเริ่มปฏิบัติการตัดแต่งกิ่งตั้งแต่ยางยังเล็ก อายุไม่เกิน 1 ½ ปี
 - 2 ควรตัดแต่งกิ่งให้ชิดกับลำต้น
 - 3 ควรหาสารเคมีป้องกันโรคและแมลงที่ร้ายแผลตัดแต่งกิ่งทุกครั้ง
 - 4 "ไม่ควรนำมต้นยางเพื่อตัดแต่งกิ่ง"
 - 5 ยุปกรณ์ในการตัดแต่งกิ่ง ต้องสะอาดและคม

การตัดสาขา

- 0 ควรตัดต้นยางที่แคระแกวนไม่สมบูรณ์เป็นโรค แมลงทำลายและให้น้ำยางน้อยออก
- 0 การตัดทิ้งในระยะแรก กระทำเมื่อต้นยางมีอายุ 5 ½ ปี
- 0 การตัดทิ้งในระยะที่สอง กระทำเมื่อเริ่มกรีดยางแล้ว โดยถือเอกสารให้น้ำยางและลักษณะการเจริญเติบโต ของต้นยางเป็นเกณฑ์จนถึงกรีดปีที่ 5

การปลูกพืชแซมยาง

หลักการปลูกพืชแซมยาง

- 0 พืชที่ปลูกควรเป็นพืชล้มลุก
- 0 "ไม่ควรปลูกหลังจากต้นยางอายุ 3 ปี"
- 0 ต้องปลูกห่างจากต้นยาง 1 เมตร
- 0 ควรใส่ปุ๋ยบำรุงพืชแซมด้วย
- 0 ถ้าดินอุดมสมบูรณ์ต่ำควรปลูกพืชคุณแทน

- 0 ควรใช้เฉพาะแรงงานในครอปครัว
- 0 ระยะปลูกยางควรให้ระยะเดาวงว่าง เช่น 7x3 เมตร
- 0 ปลูกพืชคุณทันทีเมื่อเลิกปลูกพืชแซม
- 0 พืชที่ต้องระมัดระวังในการปลูกคือ ข้อย, มันสำปะหลัง, ตะหิง

การใส่ปุ๋ยยางพารา

ความเหมาะสมของวิธีการใส่ปุ๋ย

- 0 ใส่รองกันหลุมเหมาะสมกับปุ๋ยที่เคลื่อนที่ได้ยาก เช่น Rock Phosphate
- 0 ใส่แบบห่ว่าน เหมาะสมกับพื้นที่ราบที่ป่าบัวพืชด้วยสารเคมี เพราะขาดพืชจะป้องกันการข้ามฝั่งปุ๋ยได้ แต่ถ้ากำจัดรากพืชด้วยวิธีตาก ควรทำการขาดกลบ และไม่ควรใส่ตอนฝนตกหนักติดต่อกัน
- 0 ใส่แบบเป็นแผ่น โดยหากเป็นรอยแผลกลบตามแนวยางเหมาะสมกับพื้นที่ลาดเทเล็กน้อย หรือขันบันได และต้นยางความมีอายุ 17 เดือนขึ้นไป
- 0 ควรใส่แบบหลุมแล้วกลบ เหมาะกับพื้นที่ลาดมาก ๆ หรือฝนตกหนักติดต่อกันจนไม่สามารถใส่แบบห่ว่านได้

การกรีดยางและสารเคมีเร่งน้ำยาง

การเปิดกรีด

- 0 สวนยางขนาดเล็ก (เนื้อที่น้อยกว่า 50 ไร่) ควรเปิดกรีดเมื่อมีขนาดของเด่นรอบต้น 50 ซม. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของต้นยางที่ประสงค์เปิดกรีด
- 0 สวนยางขนาดใหญ่ (เนื้อที่มากกว่า 250 ไร่) ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 70

คำชี้แจงสัญลักษณ์ของระบบกรีด

องค์การวิจัยและพัฒนายางระหว่างประเทศ (IRRDB) ได้ตกลงให้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของระบบกรีดเป็นแบบเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการใช้สัญลักษณ์ที่ควรทราบมีดังนี้

1. การแบ่งหน้ากรีด

- S = การกรีดรอบลำต้น เกี่ยวนจากข้ายลงมา (S ย่อจาก Spiral)
- 1/2 S = กรีดครึ่งลำต้น
- 1/3 S = กรีดหนึ่งในสามของลำต้น
- 1/4 S = กรีดหนึ่งในสี่ของลำต้น

2. วันกรีด

- d = วันกรีด (d ย่อจาก day)

- d/1 = กรีดทุกวัน (ตัวเลขแสดงถึงจำนวนวันกรีดที่จะกรีดครั้งหนึ่ง)
d/2 = กรีดทุก 2 วัน (กรีดวันเว้นวัน)
d/3 = กรีดทุก 3 วัน (กรีดวันเว้นสองวัน)
d/4 = กรีดทุก 4 วัน (กรีดวันเว้นสามวัน)

3. จำนวนรอยกรีด

$2 \times 1/2 s$ = กรีดครึ่งลำต้น 2 รอย

$2 \times 1/4 s$ = กรีดหนึ่งในสี่ของลำต้น 2 รอย

4. สารเคมีเร่งน้ำย่าง

E.T. = การใช้สารเคมีเร่งน้ำย่าง (E.T. ย่อจาก Ethephon ซึ่งเป็นชื่อสารเคมี)

ที่ใช้สำหรับเร่งน้ำย่าง)

5. ทิศทางการกรีด

= กรีดขึ้น

6. $2 \times t$ = กรีดลับวัน (t ย่อจาก Tapping)

วิธีการลดความสูญเสียวันกรีด

0 กรีดสาย คือ การกรีดยางในเวลาอื่นที่เหมาะสม หลังจากเวลาปกติ ซึ่งไม่สามารถกรีดยางได้ เพื่อช่วยให้การกรีดเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่ควรกรีดในช่วง 11.00-13.00 น เนื่องจากผลผลิตที่ได้รับจะน้อยกว่าปกติประมาณ 25 %

0 กรีดชุดเชย คือ การกรีดข้างงานกรีดเดิมในวันต่อไปเพื่อทดสอบจำนวนวันกรีดที่เสียไป ในฤดูฝน แต่ไม่ควรกรีดข้า้วยแปลงเดิมเกินกว่า 2 วัน

0 กรีดในช่วงผลัดใบ สามารถกระทำได้แต่ได้รับผลผลิตน้อยกว่าปกติ และไม่ควรใช้สารเคมีเร่งน้ำย่างสำหรับในช่วงแตกใบใหม่จะดีกว่า

การเปิดกรีด

0 เปิดกรีดที่ระดับ 120 ซ.ม. หรือ 150 ซ.ม. จากพื้นดิน ในหน้ากรีดแรกและ 150 ซ.ม. ในหน้ากรีดต่อไป เมื่อเส้นรอบต้นที่ระดับ 150 ซ.ม. จากพื้นดินมีขนาดตั้งแต่ 50 ซ.ม. ขึ้นไป

0 รอยกรีดทำมุม 30-35 องศากับแนวระดับเอียงจากข้างบนลงมาล่างๆ ฯ

ระบบกรีด

- 0 ให้ระบบ 1/2s d/2

การกรีดยางที่ดี

- 0 ต้องลับมีดให้คมอยู่เสมอเพื่อให้กรีดง่าย
- 0 กรีดให้ลึกเพียงปีกยางน้อยแค่ให้ลึกที่สุดแต่ระวังอย่าให้หน้ากรีดยางเป็นแผล
- 0 พยายามรักษาระดับความลาดเอียงของรอยกรีดเพื่อให้น้ำยางในคละหาก
- 0 หมั่นรักษาความสะอาดถ้วยรองรับน้ำยาง
- 0 อย่ากรีดในขณะที่ตันยางเปียก และอย่ากรีดช้าดันเดินทุกวัน
- 0 หลีกเลี่ยงการกรีดในฤดูยางผลัดใบ
- 0 การกรีดยางในฤดูฝนควรป้องกันรักษาไว้คนหน้ายาง
- 0 ควรกรีดยางตอนเช้าระหว่าง 05.00 - 08.00 น.

การทำยางแผ่นชั้นดี

ยางแผ่นจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับวิธีการผลิต ราคายางในห้องตลาดก็แตกต่างกันไปตามคุณภาพของแผ่นยาง ด้านหากเกษตรกรเจ้าของสวนยางสามารถผลิตยางแผ่นคุณภาพดีออกจำหน่ายก็จะได้ราคาสูงกว่ายางแผ่นที่มีคุณภาพต่ำ การทำยางแผ่นขึ้นต้องมีหลักการอย่างๆ คือ ทำยางให้สะอาดเรียดแผ่นยางให้บาง สีของแผ่นยางสม่ำเสมอ ใช้น้ำและน้ำกรด ถูกส่วนซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนการทำดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวนรวมน้ำยาง

1. ควรเช็ดถ้วยยางให้สะอาดก่อนรองรับน้ำยาง
2. ทำความสะอาดถังเก็บน้ำยางก่อนใช้ทุกครั้ง
3. อย่าใส่ขี้ยางหรือใบไม้ลังในถังเก็บน้ำยาง จะทำให้ยางสกปรกจับตัวเป็นก้อน เร็วกรองน้ำยางได้ยาก
4. ถังเก็บน้ำยางควรมีฝาปิด เพื่อป้องกันมิให้น้ำยางกระชอกในระหว่างนำไปยังโรงทำยางแผ่น

ขั้นตอนที่ 2 การทำความสะอาดเครื่องมือ

ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำยางแผ่นชั้นดี ต้องทำความสะอาดเครื่องมือทำยางแผ่นทุกชนิด ก่อนและหลังจากใช้งานแล้วเครื่องมือการทำยางแผ่นควรให้เปียกน้ำทุกครั้งก่อนใช้ เพื่อความสะอาดในการทำความสะอาดหลังใช้เสร็จ

เครื่องมือที่จำเป็นในการทำแผ่นยางได้แก่

1. เครื่องกรองควาดเบอร์ 40 และ 60
2. ตะกง
3. ถังสำหรับใส่น้ำและน้ำยา
4. หัววนน้ำ
5. เครื่องรีชันนิกลินและชันนิกอก
6. ใบเรือนหรือเพิงอย่างง่าย ๆ
7. กระปองดูดน้ำยาและน้ำ
8. ใบพายสำหรับกวนน้ำยา
9. ภาชนะผสมน้ำกรด

ขั้นตอนที่ 3 การกรองน้ำยา

กรองน้ำยาด้วยเครื่องกรองควาด เบอร์ 40 และ 60 เพื่อเอาสิ่งสกปรกออก โดยวิธีการกรองซ้อนกัน 2 ชั้น เบอร์ 40 ไว้ข้างบน และเบอร์ 60 ไว้ข้างล่าง

ขั้นตอนที่ 4 การตวงน้ำยาใส่ตะกง

ตวงน้ำยาที่กรองแล้ว ใส่ในตะกงที่สะอาดตะกงละ 3 ลิตร

ขั้นตอนที่ 5 การผสมน้ำกับน้ำยา

เติมน้ำสะอาดลงในตะกงที่ใส่น้ำยาไว้แล้วตะกงละ 2 ลิตร จะได้อัตราส่วนผสมระหว่างน้ำยาและน้ำในอัตรา 3 ต่อ 2 (อัตราส่วนผสมอาจเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากน้ำยาจะมาจากบ้างแล้ว เช่น กรณีที่เฝ็นตกขณะเก็บน้ำยาห้องหรือจากเหตุอื่น ๆ)

ขั้นตอนที่ 6 การเลือกใช้น้ำกรดและการผสมน้ำกรด

เพื่อให้ยางแข็งตัวและได้ยางแผ่นที่คุณภาพดี ต้องตามความต้องการของผู้ซื้อหรือโรงงาน อุตสาหกรรมควรเลือกใช้กรด “ฟอร์มิก” ชนิดความเข้มข้น 90% ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างจากกรดชนิดอื่น คือไม่มีสี กลิ่น忠จัด หากสูดดมจะแสบจมูกอย่างรุนแรง และละลายน้ำได้มาก

ข้อดีของกรดฟอร์มิกคือ

1. ยางแผ่นแข็งตัวสนิทแน่น หากทำให้เจือจากด้วยน้ำสะอาดที่ถูกต้อง
2. สามารถระเหยได้ไม่ตกรดค้างในแผ่นยาง
3. ไม่ทำให้แผ่นยางเหนียวเหนอะหนะ
4. คุณสมบัติและความยืดหยุ่นของแผ่นยางคงเดิม
5. ไม่ทำให้โรงเรือนและแผ่นยางมีกลิ่นเหม็น
6. ไม่ทำให้เครื่องมือและอุปกรณ์เสียหายมากนัก จะทำให้อายุการใช้งานยาวนาน

การทดสอบฟอร์มิก เพื่อให้ย่างแผ่นแข็งตัวในเวลา 30-45 นาที ควรทดสอบฟอร์มิกในอัตราส่วนดังต่อไปนี้คือ ใช้กรดฟอร์มิก 2 ช้อนแกลบผสมน้ำสะอาด 3 กระป่องนม แล้วกวนให้เข้ากัน โดยใช้กรดเทในน้ำ และควรใช้ภาชนะที่เป็นกระเบื้องเคลือบหรือแก้วลอนพลาสติกในการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 7 การใช้น้ำกรดผสมน้ำยาางใช้ใบพายกวนน้ำยาางในตะกรงสัก 12 เที่ยว แล้ว ตวงน้ำกรดที่ผสมแล้ว 1 กระป่องนมเทลงในน้ำยาางให้ทั่วตะกรง ขณะที่เทน้ำกรดให้ใบพายกวนน้ำยาางไปประมาณ 6 เที่ยว (น้ำกรดฟอร์มิก 1 ชุด ทำแผ่นยาางได้ประมาณ 90-100 แผ่น)

ขั้นตอนที่ 8 การภาัดฟองน้ำยาางขณะภาัดน้ำยาางจะมีฟองเกิดขึ้น ใช้ใบพายภาัดฟองออกจากตะกรงให้หมด เก็บรากวามใส่ภาชนะไว้ขายนเป็นเศษยาางขี้นดี ฟองน้ำยาางถ้าไม่ภาัดออก เมื่อน้ำยาางป erm ควันจะทำให้เห็นรอยจุดออกาคนในแผ่นยาาง ทำให้ยาางชื้นต่ากวาที่ควรจะเป็น

ขั้นตอนที่ 9 การใช้วัสดุปิดตะกรง

ควรใช้แผ่นสังกะสี หรือวัสดุอื่นใดก็ได้ก็ได้ปิดตะกรงเพื่อป้องกันมิให้ผุนละออง หรือสิงสกปรก ตกลงไปในน้ำยาางที่กำลังจับตัว ทั้งให้ประมาณ 30-45 นาที

ขั้นตอนที่ 10 การนวดแผ่นยาาง

เมื่อยางจับตัวแล้วก่อนนำไปนวด ควรรินน้ำสะอาดหล่อให้ทุกตะกรงเพื่อลดความในการเท แห้งยาางออกจากตะกรง การนวดยาางควรนวดแผ่นยาางบนโต๊ะที่สะอาด ซึ่งปูด้วยอะคริลิเมี่ยมหรือ แผ่นสังกะสี นวดด้วยมือหรือไม้กอล์ฟแล้วแต่ถนัด นวดยาางให้หนาประมาณ 1 เซนติเมตร

ขั้นตอนที่ 11 การรีดแผ่นยาางด้วยเครื่องรีดลีน

นำยาางแผ่นที่นวดแล้ว เข้าเครื่องรีดลีน 3-4 ครั้ง ให้บางประมาณ 3-4 มิลลิเมตร

ขั้นตอนที่ 12 การรีดแผ่นยาางด้วยเครื่องรีดออก

หลังจากน้ำยาางเข้าเครื่องรีดลีนแล้วก็น้ำยาางเข้าเครื่องรีดออกอีก 1 ครั้ง การรีด ออกจะช่วยให้แผ่นยาางแห้งเร็วขึ้นเมื่อนำไปป erm ควัน

ขั้นตอนที่ 13 การล้างแผ่นยาาง

แผ่นยาางที่รีดออกแล้ว ควรล้างด้วยน้ำสะอาดเพื่อล้างน้ำกรด และสิงสกปรกที่ดีดอยู่ตาม ผิวของแผ่นยาางออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 14 การผึ้งแผ่นยาาง

แผ่นยาางที่ล้างด้วยน้ำสะอาดแล้ว ควรนำมาผึ้งไว้ในที่ร่มไม่ควรนำออกไปผึ้งหรือหาก้าว กลางแดดจะทำให้ยาางแผ่นเสื่อมคุณภาพได้ง่าย อุ่นประมาณ 5 นาที หรือพานแผ่นยาางในที่ ที่มีผุน หรือถุงสิงสกปรกใช้ง่าย

ขั้นตอนที่ 15 การเก็บยาางแผ่นเพื่อขอจันทร์

หลังจากผึ่งยางแผ่นไว้ประมาณ 6 ชั่วโมง ก็เก็บราบรวมยางแผ่นโดยพัดให้บนรากไม้โรงเรือนเพื่อรอชำนาญ (ถ้ามีโรงรมกันนำเข้าร่วมคwanหรืออาจจะอบยางในโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อให้ยางแผ่นแห้งป้องกันเหตุการ และสามารถเก็บให้ได้นาน)

ชาวสวนยางจะขายยางให้ได้ราคาสูง จะเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำยางแผ่นให้มีคุณภาพดีและรวมกลุ่มกันขยายยางร่วมกันครัวละมาก ๆ

ลักษณะของยางแผ่นคุณภาพดี

1. แผ่นยางสะอาด ไม่มีรอย cabin น้ำกรด หรือเหนียวเยี้มเมื่อยกแผ่นยางขึ้นส่องดูต้องไม่มีสิ่งสกปรก หรือจุดดำง่ายเจอกันในเนื้อยางและต้องไม่มีจุดฟองอากาศ
2. แผ่นบาง ความหนาของแผ่นเฉลี่ย 2.8-3.2 มิลลิเมตร แผ่นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างเฉลี่ย 40-45 เซนติเมตร ยาว 80-85 เซนติเมตร
3. เนื้อยางแห้งใส ตีของแผ่นยางสม่ำเสมอเป็นตีเดียวกันตลอดแผ่นไม่ต่างกันหรือแตกต่างกันมาก หรือสีคล้ำจนเกินไป
4. แผ่นยางมีถ่ายดอกนูนเด่นชัด มีความยืดหยุ่น เมื่อตึงแผ่นยางออกดู เนื้อยางจะต้องไม่ขาดง่าย หรือเป็นรูพรุน

เมื่อเกษตรกรเจ้าของสวนยางผลิตยางแผ่นได้คุณภาพดี แล้วควรจะนำยางแผ่นดังกล่าวมาหอบรวมให้ได้ปริมาณมาก และนำไปจำนำให้กับตลาดกลางยางพารา เพื่อจะได้ขายยางให้ตรงตามคุณภาพของยางแผ่น ซึ่งขณะนี้ทางศูนย์และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้เปิดตลาดกลางยางพาราขึ้นหลายจังหวัดทั่วภาคใต้และทางจังหวัดระยอง นอกจากนี้ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างยังมีจุดรับซื้อยางที่สำนักงานกองทุนฯตั้งอยู่ และจุดรับซื้อในพื้นที่ที่มีผลิตมากพอควร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะแก และบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ปลูกยางพารามากที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2. การสุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบ Multi-Stage Random Sampling โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1. คัดเลือกเกษตรกรโดยภูมิศาสตร์ โดยถือเอกสารยะเวลาที่ปลูกยางพารา ปี พ.ศ. 2529-2534 ร่วมกับจำนวนรายเกษตรกรที่ปลูกยางพารามากที่สุดของแต่ละอำเภอในแต่ละจังหวัด

2.2 การคำนวณขนาดตัวอย่าง ใช้ตารางขนาดตัวอย่าง (Yamane, 1967) จากจำนวนประชากรทั้ง 3 จังหวัดรวม 6,573 ราย ให้ขนาดประชากรที่ 7,000 ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 378 ราย

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรตัวอย่างผู้ปลูกยางพารา

อำเภอ	จำนวน(ราย)	จำนวนตัวอย่าง
จังหวัดบุรีรัมย์	2,760	
อำเภอบ้านกรวด	1,303	80
อำเภอระนาบทราย	364	30
อำเภอโนนสุวรรณ	224	20
อำเภอสตึก	250	20
กิ่งอำเภอแคนดง	164	15
อำเภอคูเมือง	151	15
อำเภอโนนคินดอง	146	10
รวม	2,602	190

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน(ราย)	จำนวนตัวอย่าง
จังหวัดศรีสะเกษ	1,965	
อำเภอแก้งคร้อกษัตริย์	774	55
อำเภอชุมทาง	755	55
รวม	1,529	110
จังหวัดอุบลราชธานี	1,848	
อำเภอเดชอุดม	543	50
อำเภอศรีเมืองใหม่	243	20
อำเภอโนนสักและกิ่งอำเภอโนนสัก	154	10
อำเภอตระการพีชผล	139	10
อำเภอศรีวินทราย	102	10
รวม	1,187	100

ที่มา : (สกย. จังหวัดบุรีรัมย์ กุมภาพันธ์ 2541, สกย. จังหวัดสุรินทร์ มีนาคม 2541 และ สกย. จังหวัดอุบลราชธานี เมษายน 2541)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะการศึกษาในส่วนของภูมิภาค ที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงครั้งเดียวแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อสรุป

การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาความข้อมูลงานวิจัย เอกสารวิชาการและคำแนะนำ จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางทั้งส่วนกลางและภูมิภาคของจังหวัด รวมถึงสำนักงานเกษตรจังหวัด
2. ร่างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางทั้ง 3 จังหวัด รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยาง นำมาปรับปรุงเครื่องมือ

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre – test) กับเกษตรกรชาวยางพาราอำเภอบุนทึก จำนวน 20 ราย นำมาวิเคราะห์ปรับปรุงก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลชี้มูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการพบปะเกษตรกรเจ้าของสวนยางพารา ผู้สัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง จำนวน 400 ราย ผู้สัมภาษณ์โดยทีมงานวิจัยและนักศึกษา

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัธยันมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเกณฑ์ต่างๆ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 83.50 เป็นผู้อาชีวะ ร้อยละ 16.50 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 89.75 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 10.25 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะชั้นป.1-ป.6 ร้อยละ 82.50 รองลงมาจะชั้นมัธยมต้น หรือเทียบเท่า จบชั้นมัธยมปลายหรือสูงกว่า และอ่านออก-เขียนได้ ร้อยละ 8.25, 7.25 และ 2.0 ตามลำดับ อายุหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี, 51 – 60 ปี, ต่ำกว่า 41 ปี และสูงกว่า 70 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.25, 26.25, 21.50 และ 20.0 ตามลำดับ อายุเฉลี่ย 41.89 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 85 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการปลูกยาง ร้อยละ 90.25 และมีประสบการณ์ในการปลูกมาแพร่ ร้อยละ 9.75 การรวมก่อรุ่นของเกษตรกร ร้อยละ 91.40 มีการรวมก่อรุ่น และไม่รวมก่อรุ่น ร้อยละ 8.60 สถานภาพในก่อรุ่นเป็นเพียงสมาชิกร้อยละ 83.84 และเป็นประธาน รองประธานและคณะกรรมการก่อรุ่น ร้อยละ 16.16 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับตัวเกณฑ์ต่างๆ

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์		
หัวหน้าครัวเรือน	334	83.50
ผู้อาชีวะ	66	16.50
เพศหัวหน้าครัวเรือน		
ชาย	359	89.75
หญิง	41	10.25
ระดับการศึกษา		
อ่านออก-เขียนได้	8	2.00
จบป.1-ป.6	330	82.50
จบม.ต้น/เทียบเท่า	33	8.25
จบม.ปลาย/เทียบเท่า/สูงกว่า	29	7.25

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุหัวหน้าครัวเรือน		
ต่ำกว่า 41 ปี	86	21.50
41 – 50 ปี	129	32.25
51 – 60 ปี	105	26.25
61 – 70 ปี	80	20.00
เฉลี่ย 49.89	ต่ำสุด 24 ปี	สูงสุด 85 ปี
ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา		
มีประสบการณ์	39	9.75
ไม่มีประสบการณ์	361	90.25
การรวมกลุ่ม		
มีการรวมกลุ่ม	361	91.40
ไม่มีการรวมกลุ่ม	34	8.60
สถานภาพในกลุ่ม		
เป็นสมาชิก	301	83.84
เป็นประธานและกรรมการ	58	16.16

ข้อมูลทางด้านแรงงานและการลงทุนของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 4 คน ร้อยละ 57.75 มีแรงงานในครัวเรือน 1-4 คน ร้อยละ 42.25 เฉลี่ยแรงงานในครัวเรือน 4.92 คน แรงงานในครัวเรือนที่ทำสวนยางพารามี 1-2 คน ร้อยละ 72.12 และมากกว่า 2 คน ร้อยละ 27.88 เฉลี่ยแรงงานในครัวเรือนที่ทำสวนยาง 2.13 คน การเก็บยางพาราส่วนใหญ่เจ้าของสวนยางเก็บยางด้วยตนเอง ร้อยละ 79.75 รองลงมาเป็นการจ้างแรงงานเก็บยาง 1-2 คน และมากกว่า 2 คน ร้อยละ 14.25 และ 6.00 ตามลำดับ แรงงานในครัวเรือนที่เคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคการเกษตรมีจำนวน 152 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.00 จำแนกเป็นแรงงานชายที่เคลื่อนย้ายร้อยละ 26.25 และแรงงานหญิงที่เคลื่อนย้าย ร้อยละ 11.75 และมีแรงงานที่ได้รับผลกระทบไม่มีงานทำกลับมาอยังครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.75 สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ถือว่าเป็นแรงงานในครัวเรือนมีเด็กและคนชราอยู่ในครัวเรือน ร้อยละ 58.75 และ 10.50 ตามลำดับ การปลูกสร้างสวนยางส่วนใหญ่ขอรับการลงเ沴ระหว่างต้นกางงานกองทุนลงเ沴ระหว่างการทำสวนยางร้อยละ 57.96 (โดยไม่ได้ลงทุนเพิ่มเติม) รองลงมาเจ้าของสวนยางที่ใช้ทุนของตนเอง ถือเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และกู้จากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ (อาทิ สหกรณ์การเกษตร นายทุนในห้องถินฯ) ร้อยละ 19.34 17.81 และ 7.89 ตามลำดับ การค้างชำระเงินกู้ส่วนใหญ่ค้างชำระเงินกู้ตั้งแต่ 10,000-50,000 บาท ร้อยละ 59.78 รองลงมาค้างชำระเงินกู้ 100,000 – 500,000 บาท ค้างชำระเงินกู้น้อยกว่า 10,000 บาท และค้างชำระเงินกู้ 50,000 – 100,000 บาท ร้อยละ 16.76 , 12.85 และ 10.61 ตามลำดับ เฉลี่ยต่อครัวเรือนค้างชำระเงินกู้ 32,000 บาท (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละข้อมูลด้านแรงงานและการลงทุน

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>แรงงานในครัวเรือน</u>		
1 - 4 คน	169	42.25
มากกว่า 4 คน	231	57.75
เฉลี่ย	4.92	
<u>แรงงานในการทำสวนยาง</u>		
1 - 2 คน	269	72.12
มากกว่า 2 คน	104	27.88
เฉลี่ย	2.13	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
จ้างแรงงานก่อสร้าง		
จ้าง 1-2 คน	57	14.25
จ้างมากกว่า 2 คน	24	6.00
ก่อสร้าง	319	79.75
แรงงานชายที่เคลื่อนย้าย		
มีการเคลื่อนย้าย	105	26.25
ไม่มีการเคลื่อนย้าย	295	73.75
เฉลี่ย	0.39	
แรงงานหญิงที่เคลื่อนย้าย		
มีการเคลื่อนย้าย	47	11.75
ไม่มีการเคลื่อนย้าย	353	88.25
เฉลี่ย	0.19	
แรงงานคืนถิน		
คนชรา	7	1.75
เด็ก	42	10.50
เด็ก	235	58.75
การกู้เงินเพื่อปลูกสร้างสวนยาง		
รับการลงเคราะห์จาก ส.ก.ย.อย่างเดียว	216	57.96
ใช้ทุนตัวเอง	76	19.34
ผู้สนับสนุนการเกษตร	6	1.53
ผู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	70	17.81
แหล่งเงินกู้อื่นๆ	31	7.89
การค้างชำระเงินกู้		
น้อยกว่า 10,000	23	12.85
10,000 - 50,000	109	59.78
50,0001 - 100,000	19	10.61
100,000 - 500,000	30	16.76
เฉลี่ย	32,000	

ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยางพารา

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับยางพารา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 61.25 ของลงมาเคยเข้ารับการอบรม 3-4 ครั้ง มาากกว่า 4 ครั้ง และไม่เคยเข้าอบรม ร้อยละ 25.75 , 4.50 และ 8.50 ตามลำดับ การรับฟังข่าวสารความรู้เกี่ยวกับยางพาราส่วนใหญ่ได้รับจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำการสวนยาง (สกย.) ร้อยละ 87.82 ของลงมาได้รับจากเกษตรตำบล รับชม จากให้ทัศน์ ศึกษาจากเอกสาร / ตำราและรับฟังจากสถานีวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 27.92, 15.48, 9.64 และ 5.84 ตามลำดับ พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 85.79 ของลง มาไม่รู้ว่าเป็นพันธุ์อะไรและใช้พันธุ์ BPM 24 ร้อยละ 13.70 และ 0.51 ตามลำดับ ช่วงอายุในการ เปิดกรีด เปิดกรีดระหว่าง 7 - 7.5 ปี ร้อยละ 59.11 ของลงมาเปิดกรีดระหว่าง 8 ปี และ 6-6.5 ปี ร้อยละ 30.58 และ 10.31 ตามลำดับ เนลลี่อายุเปิดกรีด 7.43 ปี ความสูงในการเปิดกรีดเปิดกรีด ที่ความสูง 150 เซนติเมตร ร้อยละ 39.32 เปิดกรีดที่ความสูง 120 - 130 เซนติเมตร เปิดกรีดที่ ความสูง 100 เซนติเมตร และไม่รู้ (เนื่องจากยังไม่ได้เปิดกรีด) ร้อยละ 27.06, 10.83 และ 22.79 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับยางพารา

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับยางพารา		
1-2 ครั้ง	245	61.25
3-4 ครั้ง	103	25.75
มากกว่า 4 ครั้ง	18	4.50
ไม่เคยอบรม	34	8.50
เฉลี่ย	2.05	
การรับฟังข่าวสารยางพารา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ได้รับจาก ส.ก.ย.	346	87.82
เกษตรตำบล	110	27.92
ให้ทัศน์	61	15.48
เอกสาร/ ตำรา	38	9.64
วิทยุ	23	5.84

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์ยางที่ใช้ปลูก		
RRIM 600	332	85.79
BPM 24	2	0.51
ไม่ระบุ	53	13.70
ช่วงอายุในการเปิดกรีด		
6 – 6.5 ปี	30	10.31
7 – 7.5 ปี	172	59.11
8 ปีขึ้นไป	89	30.58
เฉลี่ย	7.43	

ข้อมูลความคิดเห็นของการปลูกยางพารา

ข้อมูลความคิดเห็นของการปลูกยางพารา

ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจปลูกยางพารา เพราะเห็นว่าทางราชการส่งเสริม ร้อยละ 32.83 รองลงมาเห็นว่ารายได้ดี เห็นว่ามีเงินช่วยเหลือ ปลูกตามเพื่อนบ้านคิดและปลูกเพื่อจับจองพื้นที่ ร้อยละ 32.08, 12.78, 11.28 และ 11.03 ตามลำดับ ในส่วนของความมั่นใจ ภัยหลังจากการปลูกยางพาราแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่มีความมั่นใจ ร้อยละ 86.55 รองลงมาไม่มั่นใจและไม่มั่นใจเลย ร้อยละ 12.44 และ 1.01 ตามลำดับ ความเหมาะสมของพื้นที่(ดิน) ปลูกยางพาราเกษตรกรเห็นว่าเหมาะสม ร้อยละ 59.14 รองลงมาเห็นว่าเหมาะสมมากและเมี้ยรู้ ร้อยละ 31.47 และ 9.39 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของการปลูกยางพารา

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่ตัดสินใจปลูกยางพารา		
เห็นว่ารายได้ดี	128	32.08
เห็นว่ามีเงินช่วยเหลือ	51	12.78
เห็นว่าราษฎรมาส่งเสริม	131	32.83
ปลูกตามเพื่อนบ้าน	44	11.03
ปลูกเพื่อจับจองพื้นที่	45	11.28
การเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา		
ไม่ปลูกเพิ่ม	221	57.55
ปลูกเพิ่ม 1 – 15 ไร่	102	26.56
ปลูกเพิ่มมากกว่า 15 ไร่	61	15.89
ความมั่นใจในการปลูกยางพารา		
มั่นใจ	341	86.55
ไม่มั่นใจ	49	12.44
ไม่มั่นใจเลย	4	1.01
ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกยาง		
ไม่รู้	37	9.39
เหมาะสม	233	59.14
เหมาะสมมาก	124	31.47

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่พำนักการถือครองที่ดิน 1 – 30 ไร่ ร้อยละ 43.50 รองลงมาถือครองที่ดิน 31 – 60 ไร่ และมากกว่า 60 ไร่ ร้อยละ 36.75 และ 19.75 ตามลำดับ เนื่องด้วย การถือครองที่ดินครัวเรือนละ 49.45 ไร่ (หันนี้ได้รวมการถือครองที่ดินเพื่อการปลูกยางพาราไว้ด้วย) จำแนกเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกข้าวเกษตรกรที่ไม่มีการปลูกข้าว ร้อยละ 42.50 รองลงมา ปลูกข้าว 1 – 15 ไร่ ร้อยละ 37.75 และปลูกข้าวมากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 19.75 เนื่องด้วยพื้นที่ปลูกข้าวครัวเรือนละ 9.57 ไร่ จำแนกการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกพืชไว้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเพื่อการปลูกพืชไว้ ร้อยละ 59.15 รองลงมา มีปลูกพืชไว้ 1 – 15 ไร่ ร้อยละ 21.80 และปลูกพืชไม่มากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 10.78 เนื่องด้วยพื้นที่ปลูกพืชไว้ครัวเรือนละ 12.62 ไร่ จำแนกการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกพืชส่วนเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเพื่อการปลูกพืชส่วน ร้อยละ 67.75 รองลงมา มีปลูกพืชส่วน 1 – 15 ไร่ ร้อยละ 27.50 และปลูกพืชส่วนกว่า 15 ไร่ ร้อยละ 4.75 เนื่องด้วยพื้นที่ปลูกพืชส่วนครัวเรือนละ 2.57 ไร่ เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์ และมีการเลี้ยงปลา ร้อยละ 31.00 และ 20.25 ตามลำดับ เกษตรกรมีการเปิดร้านขายของชำ ร้อยละ 9.50 ระหว่างทางจากสวนยางพาราอยู่ห่างจากพื้นที่อาศัยของเกษตรกร 0.1 – 2 กิโลเมตร ร้อยละ 47.85 อยู่ติดกับพื้นที่พักอาศัยของเกษตรกร และอยู่ห่างจากพื้นที่พักอาศัยมากกว่า 2 กิโลเมตร ร้อยละ 26.61 และ 25.54 ตามลำดับ เนื่องด้วยพื้นที่สวนยางพาราห่างจากพื้นที่อาศัยของเกษตรกร 2.15 กิโลเมตร (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด		
1-30 ไร่	174	43.50
31-60 ไร่	147	36.75
มากกว่า 60 ไร่	79	19.75
เฉลี่ย	49.45	
จำแนกเป็นพื้นที่ปลูกข้าว		
ไม่มีนาข้าว	170	42.50
มี 1-15 ไร่	151	37.75
มีมากกว่า 15 ไร่	79	19.75
เฉลี่ย	9.57	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำแนกเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่</u>		
ไม่มีที่ดิน	236	59.15
1-15 ไร่	87	21.80
มากกว่า 15 ไร่	76	19.05
	เฉลี่ย	12.62
<u>จำแนกเป็นพื้นที่ปลูกพืชสวน</u>		
ไม่มีที่ดิน	271	67.75
1-15 ไร่	110	27.50
มากกว่า 15 ไร่	19	4.75
	เฉลี่ย	2.57
<u>การเลี้ยงสัตว์</u>		
มีการเลี้ยงสัตว์	124	31.00
มีปศุเลี้ยงปลา	81	20.25
<u>ค้าขาย (ร้านขายของชำ)</u>		
มีการขาย	38	9.50
<u>พื้นที่อาศัยอยู่ห่างจากสวนยางพารา</u>		
อยู่ติดกับสวนยาง	99	26.61
0.1-2.0 กิโลเมตร	178	47.85
มากกว่า 2 กิโลเมตร	95	25.54
	เฉลี่ย	2.15

ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า สวนใหญ่ปูกล 1 – 15 ไร่ ร้อยละ 64.25 และปูกลมากกว่า 15 ไร่ ร้อยละ 35.75 เนื่องครัวเรือน 24.71 ไร่ จำนวนแปลงยางที่เกษตรกรปูกลมีครัวเรือนละ 1 แปลง ร้อยละ 60 และมีตั้งแต่ 2 แปลงขึ้นไป ร้อยละ 40 เนื่องครัวเรือนละ 1.52 แปลง ปีที่เกษตรกรเริ่ม ปลูกยางพาราปูกลปี พศ. 2532 – 2536 ร้อยละ 45.29 ของลงมาปูกลปี พศ. 2529 ถึงปี พศ. 2532 และปูกลหลังปี พศ. 2536 ร้อยละ 44.50 และ 10.21 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>พื้นที่ปลูกยางพารา</u>		
1 – 15 ไร่	257	64.25
มากกว่า 15 ไร่	143	35.75
เฉลี่ย 24.71		
<u>จำนวนแปลงยางที่เกษตรกรปูกล</u>		
มี 1 แปลง	240	60.00
มีตั้งแต่ 2 แปลงขึ้นไป	160	40.00
เฉลี่ย 1.52		
<u>ปีที่ปลูกยางพารา</u>		
ปูกลปี 2529-2532	170	44.50
ปูกลปี 2533-2536	173	45.29
ปูกลหลังปี 2536	39	10.21

ข้อมูลทรัพย์สินบางประการของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีyanพานะเป็น รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 86.00 รถจักรยาน ร้อยละ 51.00 รถไถเดินตาม ร้อยละ 46.25 รถยนต์ 4 – 6 ล้อ ร้อยละ 31.25 รถอีแต่น ร้อยละ 10.25 รถไถใหญ่ ร้อยละ 6.75 รถสิบล้อ ร้อยละ 3.50 เกษตรกรมีเครื่องรับโทรศัพท์และวิทยุ ร้อยละ 90.25 และ 57.00 ตามลำดับ เครื่องมือ - อุปกรณ์ทางการเกษตร มีเครื่องพ่นยา (หมายรวมถึงเครื่องพ่นยา ถังพ่นยาหัวชนิดใช้เครื่องยนต์และชนิดลูกสูบ) ร้อยละ 49.75 มีเครื่องซูบน้ำ ร้อยละ 49.00 มีจักรรีดยางและโรงอบยางเป็นของตนเอง ร้อยละ 14.50 และ 12.75 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของทรัพย์สินบางประการของเกษตรกร

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ยานพาหนะ		
รถมอเตอร์ไซค์	344	86.00
รถจักรยาน	204	51.00
รถไถเดินตาม	187	46.25
รถยนต์ 4- 6 ล้อ	125	31.25
รถอีแต่น	41	10.25
รถไถใหญ่	27	6.75
รถสิบล้อ	14	3.50
เครื่องรับโทรศัพท์และวิทยุ		
โทรศัพท์	361	90.25
วิทยุ	228	57.00
เครื่องมือ - อุปกรณ์ทางการเกษตร		
เครื่องพ่นยา	199	49.75
เครื่องซูบน้ำ	196	49.00
จักรรีดยางของตนเอง	58	14.50
โรงอบยางของตนเอง	51	12.75

ข้อมูลการปฏิบัติในการปลูกยางพาราในปีแรก

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเริ่มปลูกยางพาราเกษตรกร ใช้รากไก 3 งาน รากไดเดินตามและรากไก 7 งาน โภนุกเบิกพื้นที่ ร้อยละ 44.33, 39.04 และ 16.63 ตามลำดับ ระยะปลูกที่ใช้ใช้ร้อยละ 7x 2.5 เมตร คิดเป็นร้อยละ 51.89 ให้ระยะปลูก 6 x 3 เมตร, 8x2.5 เมตร และ 7 x 3 เมตร ร้อยละ 18.39, 16.12 และ 13.60 ตามลำดับ ทิศทางในการปลูกยาง ปลูกให้แนวยางยาวตามตะวัน ร้อยละ 60.20 ของลงมาปลูกให้แนวยางขวางตะวันและปลูกตามสภาพพื้นที่ ร้อยละ 22.17 และ 17.63 ขนาดของต้นกล้าที่ใช้ปลูก สวนใหญ่ใช้ต้นกล้า ขนาด 2 ชั้ตต์ คิดเป็นร้อยละ 75.06 ของลงมาใช้ต้นกล้าขนาด 1 ชั้ตต์ และไม่แน่ใจร้อยละ 14.11 และ 10.83 ตามลำดับ ในส่วนของราคาของต้นกล้ายางพาราที่เกษตรกรใช้ปลูกราคา 7-10 บาท ร้อยละ 30 ราคา 11 – 15 บาทและไม่รู้ราคา ร้อยละ 30.00 และ 29.25 การใส่ปุ๋ยรองกันหลุมหลังจากขุดหลุมเสร็จเกษตรกรใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟต 2-150 กรัมต่อบลูม ร้อยละ 60.36 ใส่หินฟอสเฟตมากกว่า 150 กรัมต่อบลูม และไม่ได้ใส่ร้อยละ 21.65 และ 17.99 ตามลำดับ เฉลี่ย 18.40 กรัม (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละการปฏิบัติในการปลูกยางพาราในปีแรก

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การได้พื้นที่เมื่อเริ่มปลูก		
ใช้รากไก 3 งาน	176	44.33
ใช้รากไก 7 งาน	66	16.63
ใช้รากเดินตาม	155	39.04
ระยะปลูก		
8 x 2.5 เมตร	64	16.12
6 x 3 เมตร	73	18.39
7 x 2.5 เมตร	206	51.89
7 x 3 เมตร	54	13.60
ทิศทางการปลูก		
แนวยางยาวตามตะวัน	239	60.20
แนวยางขวางตะวัน	88	22.17
ตามสภาพพื้นที่	70	17.63

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดต้นกล้าที่ใช้ปลูก		
ต้นกล้าขนาด 1 นิ้วต.	56	14.11
ต้นกล้าขนาด 2 นิ้วต.	298	75.06
"ไม่แน่ใจ	43	10.83
ราคาของต้นกล้า		
7 – 10 บาท	151	53.36
11 – 15 บาท	132	46.64
การใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟสรองกั่นหลุม		
2 – 150 กรัม	198	60.36
มากกว่า 150 กรัม	71	21.65
ไม่ได้ใส่	59	17.99
เฉลี่ย	18.40	

ข้อมูลการปฏิบัติบำรุงรักษาฯ ของพารา

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกทดแทนยางพาราที่ด้วยในปีแรกปลูกทดแทน 1-10 ต้น ต่อไร่ ร้อยละ 48.86 ปลูกทดแทน 11-20 ต้นต่อไร่ ปลูกทดแทนมากกว่า 20 ต้นต่อไร่และไม่ได้ปลูกทดแทน ร้อยละ 21.52, 20.00 และ 9.63 ตามลำดับ เนื่องด้วย 13.62 ตัน เดือนที่ทำการปลูกทดแทนส่วนใหญ่ปลูกในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ร้อยละ 65.37 รองลงมาปลูกทดแทนในระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนตุลาคม และปลูกทดแทนในเดือนอื่น ๆ ร้อยละ 22.51 และ 12.12 ตามลำดับ การปลูกทดแทนยางพาราที่ด้วยในปีที่ 2 ส่วนใหญ่ไม่มีการปลูกทดแทน ร้อยละ 85.75 รองลงมา มีการปลูกทดแทน 1-10 ต้นต่อไร่ และปลูกทดแทนมากกว่า 10 ต้นต่อไร่ ร้อยละ 10.00 และ 4.25 ตามลำดับ เนื่องด้วย 1.54 ตัน เดือนที่ปลูกทดแทนยางพาราที่ด้วยในปีที่ 2 อยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม ร้อยละ 13.25 การตัดแต่งกิ่งแขนงส่วนใหญ่ตัด 1-2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 55.19 ทำการตัดแต่งอยู่เรื่อยๆ ทำการตัดแต่ง 3-4 ครั้ง ต่อปี และไม่ได้มีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 24.31, 9.87 และ 10.63 ตามลำดับ ระยะเวลาในการตัดแต่งกิ่งเกษตรกรทำการตัดแต่งกิ่งอยู่ 1-2 ปี ร้อยละ 50.29 ทำการตัดแต่งอยู่ 3-4 ปี ร้อยละ 49.71 วิธีการกำจัดวัชพืชก่อนการเปิดกีดเกษตรกรใช้สารเคมีร่วมกับการไถกลบ ร้อยละ 53.96 ใช้วิธีไถกลบร่วมกับการทำถาก และใช้สารเคมีอย่างเดียว ร้อยละ 27.88 และ 18.16 ตามลำดับ การใส่ปุ๋ยให้กับยางพาราส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 85.45 รองลงมาใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 14.55 การคุณดินโคนดันยังส่วนใหญ่คุณดินร้อยละ 76.50 และไม่ได้คุณดินร้อยละ 23.50 การปลูกพืชแซมยางพบฯ ว่ามีการปลูกข้าวโพด มันสำปะหลังและถั่วถิ่ง ร้อยละ 37.93, 34.27 และ 31.66 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละการปฏิบัติบำรุงรักษาสวนยางพารา

(ท = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การปลูกทดแทนยางพาราที่ด้วยในปีที่ 1		
ไม่ได้ปลูกซ้อมทดแทน	38	9.62
ปลูกทดแทน 1-10 ต้นต่อไร่	193	48.86
ปลูกทดแทน 11-20 ต้นต่อไร่	85	21.52
ปลูกทดแทนมากกว่า 20 ต้นต่อไร่	79	20.00
เฉลี่ย	13.62	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>เดือนที่ปลูกทดแทนยางพาราที่ตายในปีที่ 1</u>		
ปลูกช่อนเดือน พฤษภาคม – กันยายน	302	65.37
ปลูกช่อนเดือนสิงหาคม – ตุลาคม	104	22.51
ปลูกช่อนเดือนอื่น ๆ	56	12.12
<u>การปลูกทดแทนยางพาราที่ตายในปีที่ 2</u>		
ไม่ได้ปลูกชอน	343	85.75
ปลูกช่อน 1 – 10 ต้นต่อไร่	40	10.00
ปลูกช่อนมากกว่า 10 ต้นต่อไร่	17	4.25
เฉลี่ย	1.54	
<u>เดือนที่ปลูกทดแทนยางพาราที่ตายในปีที่ 2</u>		
ปลูกช่อนเดือน พฤษภาคม – กันยายน	53	13.25
ปลูกช่อนเดือนสิงหาคม – ตุลาคม	3	0.75
<u>การตัดแต่งกิ่งแขนง</u>		
ไม่ได้ตัดแต่งกิ่ง	42	10.63
ตัด 1-2 ครั้ง ต่อปี	218	55.19
ตัด 3-4 ครั้งต่อปี	39	9.87
ทำเรือย ๆ	96	24.31
<u>ระยะเวลาในการตัดแต่งกิ่ง</u>		
ตัดแต่งอยู่ 1-2 ปี	175	50.29
ตัดแต่งอยู่ 3-4 ปี	173	49.71
<u>วิธีการกำจัดวัชพืชก่อนการเปิดกรีด</u>		
ใช้สารเคมี	71	18.16
ใช้วิถีไก่กลบและดาก	109	27.88
ใช้ห้างสารเคมีและไก่กลบ	211	53.96

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การใส่ปุ๋ย		
ใส่ปุ๋ยเคมี	329	85.45
ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์	56	14.55
การทำจัดวัชพืชหลังการเปิดกรีด		
ไม่มีการทำจัด	166	41.50
ใช้สารเคมี	112	28.00
ตัดสัน	73	18.25
ไถกลบ	15	3.75
การคุณดินในครัวเรือน		
คุณดิน	306	76.50
ไม่ได้คุณดิน	94	23.50
การปลูกพืชแซมย่าง		
ข้าวโพดໄže	121	37.93
มันสำปะหลัง	109	34.17
ถั่วลิสง	101	31.66

ข้อมูลการกรีดยางและการทำยางแผ่น

ผลการศึกษาพบว่า ความสูงในการเปิดกีดที่ 150 ซม. ร้อยละ 39.32 รองลงมาเปิดกีดที่ 120-130 ซม. และเปิดกีดที่ 100 ซม. ร้อยละ 27.06 และ 10.83 ตามลำดับ ระบบกีด กีดครึ่งตันวันเว้นวัน ร้อยละ 47.50 รองลงมากีด 1/3 ตันสองวันเว้นวันและกีดครึ่งตันสองวันเว้นวัน ร้อยละ 13.00 และ 4.50 ตามลำดับ เกษตรกรไม่รู้ และไม่แน่ใจว่าให้ระบบไหน ร้อยละ 18.50 และ 16.50 ตามลำดับ เกษตรกรใช้กรดฟอร์มิกในการทำยางแผ่นเป็นร้อยละ 64.50 และไม่รู้ว่าสารเคมีที่ใช้ชื่ออะไร ร้อยละ 35.50 อัตราห้ากรดที่ใช้ในการทำยางแผ่น ส่วนใหญ่ใช้ตามคำแนะนำร้อยละ 64.55 (น้ำกรด 2 ข้อนึ่งต่อน้ำสะอาด 3 กระป๋องنم แล้วนำห้ากรดที่เจือจางแล้วไปใช้ 1 กระป๋อง Nem ต่อน้ำยาง 1 ถุง) เกษตรกรไม่รู้ว่าใช้น้ำกรดเท่าไร และอีก ๗ ร้อยละ 30 และ 5.45 ตามลำดับ ความหนาของยางแผ่นดิบหนามากกว่า 5 มิลลิเมตรร้อยละ 45.35 ความหนา 0.3-0.5 มิลลิเมตร และไม่รู้ร้อยละ 26.48 และ 28.17 การเก็บรักษายางแผ่นดิบเก็บในบ้านหรือในโรงเรือน ร้อยละ 57.71 เก็บในโรงอบยางร้อยละ 42.29 ลักษณะการขายน้ำยาง ส่วนใหญ่ทำเป็นยางแผ่น ดิบจำหน่ายร้อยละ 98.28 แหล่งน้ำที่ใช้ทำยางแผ่นใช้น้ำจากบ่อน้ำดื่มน้ำประปาและบ่อขนาด/สระน้ำ ร้อยละ 38.01, 35.51 และ 26.45 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละการกรีดและการทำยางแผ่น

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ความสูงในการเปิดกีด		
ไม่รู้	80	22.79
100 ซม.	38	10.83
120 – 130 ซม.	95	27.06
150 ซม.	138	39.32
ระบบกีด		
กีดครึ่งตันวันเว้นวัน	190	47.50
กีด 1 / 3 ตันสองวันเว้นวัน	52	13.00
กีดครึ่งตันสองวันเว้นวัน	18	4.50
ไม่รู้	74	18.50
ไม่แน่ใจ	66	16.50

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สารเคมีที่ใช้ทำยางแผ่นนั่น		
ไม่มี	142	35.50
กรดฟอร์มิก	258	64.50
อัตราการกรดที่ใช้		
ไม่มี	99	30.00
ใช้ตามคำแนะนำ	213	64.55
อื่นๆ	18	5.45
ความหนาของยางแผ่นดิบ		
ไม่มี	100	28.17
0.4-0.5 มม.	94	26.48
มากกว่า 0.5 มม.	161	45.35
การเก็บรักษายางแผ่นดิบ		
เก็บในบ้านในโรงเรือน	146	57.71
เก็บในโรงอบยาง	107	42.29
ลักษณะการขายน้ำยาง		
ขายน้ำยางดิบ	5	1.72
ทำยางแผ่นดิบขาย	285	98.28
แหล่งน้ำที่ใช้ทำยางแผ่น		
น้ำประปา	98	35.51
ปอน้ำดื่น	105	38.04
ปอน้ำดาด / สรวงน้ำ	73	26.45

ข้อมูลปริมาณและคุณภาพยางแผ่นดิน

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เปิดกึ่งปีการผลิต 2541/2542 ในรายเกษตรกรที่มีแปลงยางพาราจำนวน 1 แปลง พื้นที่เปิดกึ่ง 2,343 ไร่ จำนวนยางแผ่นดินบก 321.85 ตัน เคลื่อนย้ายผลผลิตไปละ 180 กิโลกรัมต่อปี ได้คุณภาพยางแผ่นดินบกชั้น 3 ร้อยละ 36.70 รองลงมาได้คุณภาพยางชั้น 2, 1 และ 4 ร้อยละ 33.30, 27.80 และ 2.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละปัจมันและคุณภาพยางแผ่นดิน

คุณภาพชั้น (n = 90)							
ผลผลิต ปีการผลิต	พื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนยาง แผ่นดิบ (ตัน)	เฉลี่ย (กก./ไร่)	คุณภาพชั้น			
				1	2	3	4
2541	2,343	321.85	180	25	30	33	2

ข้อมูลปัญหาในการปลูกยางพารา

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางประสมปัญหายางที่ปลูกใหม่แห้งตาย คิดเป็นร้อยละ 62 ของลงนามีปัญหานี้เรื่องของปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพง หน้ากรีดยางเสียหายเป็นปุ่มปุ่ม คำต้นแยกแห้งตายและไฟไหม้สวนยาง ร้อยละ 50.00, 44.00, 22.00 และ 19.00 ตามลำดับ นอกจากนี้ปัญหานี้เรื่องของโรคและแมลงจะเป็นในเรื่องของปลวกที่มาทำลาย ไม่มีอุปกรณ์กีดและอุปกรณ์ทำแผ่น ร้อยละ 16.75, 6.50 และ 6.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละปัญหาในการปลูกยางพารา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ยางปลูกใหม่แห้งตาย	248	62.00
ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง	200	50.00
หน้ากรีดยางเสีย	176	44.00
คำต้นแยกแห้ง	88	22.00
ไฟไหม้สวนยาง	76	19.00
โรคและแมลง	67	16.75
ขาดอุปกรณ์กีด	26	6.50
ขาดอุปกรณ์ทำแผ่น	24	6.00

ข้อมูลข้อเสนอแนะของเกษตรกรสวนยางพารา

ผลการศึกษาพบว่า หากมีเกษตรกรรายใหม่มาขอคำแนะนำเกษตรกรชาวสวนยางจะแนะนำให้ผู้ปลูกยางใหม่ปฏิบัติตามค่าแนะนำของ สกย. ร้อยละ 49.75 เกษตรกรอย่างได้รากายางสูงกว่าราคาปัจจุบัน ร้อยละ 48.00 เกษตรกรต้องการฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตรอีก ๗ ร้อยละ 36.50 อย่างให้มีการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการขยายยาง ร้อยละ 32.50 และมีความต้องการแรงงานเกี่ยวกับที่มีฝีมือ ร้อยละ 15.75 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะของเกษตรกร

(n = 400)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
แนะนำผู้ต้องการปลูกยาง	199	49.75
อย่างได้รากายางแผ่นดินสูงกว่าราคาปัจจุบัน	192	48.00
ต้องการฝึกอบรม	146	36.50
การรวมกลุ่ม	130	32.50
แรงงานเกี่ยวกับ	63	15.75

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมของผู้ป่วยทางพารา หัวหน้าครัวเรือนยังคงเป็นเพศชายเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงร้อยละ 10.25 ที่เป็นเพศหญิง (เนื่องจากเป็นม่าย) อายุเฉลี่ย 49.89 ปี การศึกษา ร้อยละ 82.50 จบชั้น ป.1 – ป.6 แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.92 คน แยกเป็นแรงงานในสวนยาง 2.13 คน มีเด็กและคนชราอยู่ในครัวเรือน ร้อยละ 58.25 และ 10.50 เกษตรกรร้อยละ 9.75 เดิมมีประสบการณ์เกี่ยวกับยางพารามาก่อนและมีเกษตรกรร้อยละ 8.60 ที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากตัดสินใจปฎิญญาทางพารานี้เองจากเห็นว่าทางราชการมาลงเสริมและมีเงินช่วยเหลือ ร้อยละ 45.61 ตัดสินใจปฎิญญาทางพาราที่ได้รับ ร้อยละ 32.08 ปลูกตามเพื่อบ้าน ร้อยละ 11.03 และปลูกเพื่อจับ ของพื้นที่ ร้อยละ 11.28 ความเหมาะสมของพื้นที่ปฎิญญาทางพาราเกษตรกรมีความมั่นใจว่าเหมาะสม (ก่อนให้การลงเคราะห์มีการตรวจวิเคราะห์ดิน) มีเพียงร้อยละ 9.39 ที่ตอบว่าไม่รู้ว่าดินมีความเหมาะสมหรือไม่ เกษตรกรคิดว่าจะปลูกยางเพิ่ม เกษตรกรร้อยละ 42.45 ไม่ปลูกเพิ่ม ร้อยละ 57.55 และในส่วนของความมั่นใจในการปลูกยางเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตร้อยละ 86.55 เกษตรกรที่ไม่มั่นใจและไม่มั่นใจเลย ร้อยละ 12.44 และ 1.01 ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่าเกษตรกรมีความต้องรับโทรศัพท์และวิทยุจำนวนความสะดวก

ด้านการถือครองที่ดินทางการเกษตรหักสิ้น เฉลี่ย 49.45 ไร่ ต่อครัวเรือน จำแนกเป็นพื้นที่ปฎิญญาเฉลี่ย 9.57 ไร่ พื้นที่ปฎิพิชัยเฉลี่ย 12.62 ไร่ พื้นที่ปฎิพิชัยสวนเฉลี่ย 2.57 ไร่ และการถือครองที่ดินปฎิญญาทางพาราเฉลี่ย 24.71 ไร่

2. ผลกระทบทางสังคมที่มีต่อเกษตรกรผู้ปฎิญญาทางพารา พนักงานราชการมีงานทำเพิ่มขึ้น (การรับดูยางโดยเจ้าของสวน ร้อยละ 79.75 และการจ้างแรงงานเก็บยาง ร้อยละ 20.25) มีการเคลื่อนย้ายแรงงานร้อยละ 38.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 26.25 และเพศหญิง ร้อยละ 11.75 มีแรงงานคืนบ้าน ร้อยละ 1.75 การรับรู้ข่าวสารยางพาราได้รับจาก สกย. ร้อยละ 87.82 ได้รับความรู้จากการศึกษา ร้อยละ 27.92

3. ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อเกษตรกรผู้ปฎิญญาทางพารา พนักงานราชการมีรายได้จากยางพาราไว้ละ 4,860 บาท (ผลผลิตเฉลี่ย 180 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี คุณภาพยางแผ่นดินชั้น 3 ปี พศ. 2541 ราคา กิโลกรัมละ 27 บาท) หากพิจารณาจากค่าเชื้อเพลิงพื้นที่ปฎิญญา 24.71 ไร่ ต่อครัวเรือนเกษตรกรจะมีรายได้จากการปลูกยางปีละ 120,090.6 บาท เกษตรกร ร้อยละ 57.96 ปลูกยางพาราโดยไม่ได้ลงทุนเพิ่ม (เงินจากการลงแรงงานปลูกยางเพียงพอ) อีกร้อยละ 42.04 มีการลงทุนเพิ่ม เกษตรกรมีหนี้สินจากการลงทุนปลูกสร้างสวนยางเฉลี่ย ครัวเรือนละ 32,000 บาท

4. การปฏิบัติคุ้มครองยาสูบ พบว่าเกณฑ์การป้องกันยาเสพติดตามที่ตั้งแต่ปี พศ. 2529 การป้องกันร่างส่วนย่างเกษตรกรใช้พันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 85.79 "ไม่ใช้พันธุ์อื่น" ร้อยละ 13.70 และใช้พันธุ์ BPM 24 ร้อยละ 0.51 การใส่ปุ๋ยรองกันหกมเนลี่ยหกมร้อยละ 18.40 กก./ม.² ในขณะที่คำแนะนำให้ใส่หกมร้อยละ 170 กก./ม.² ระยะป้องกัน 7 x 2.5 เมตร (91 ต้นต่อไร่) ร้อยละ 51.89 ของลงมาใช้ระยะป้องกัน 6 x 3 (89 ต้นต่อไร่) และ 7 x 3 เมตร (76 ต้นต่อไร่) ร้อยละ 18.39 และ 13.60 ตามลำดับ การป้องกันทุกหน่วยที่ด้วยในปีแรก ร้อยละ 13.62 ต้นต่อไร่ เหตุที่ยังป้องกันไม่ด้วยส่วนหนึ่งมาจากช่วงเวลาในการป้องกัน ร้อยละ 34.63 ป้องกันในระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงเมษายน การป้องกันสภาพไม่ใช่ช่วงเวลาต่างกันถ้าต้นย่างยังไม่สามารถตั้งตัวได้ ตามคำแนะนำช่วงเวลาที่เหมาะสมระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง กันยายน การคุ้มครองต้นย่าง ร้อยละ 23.50 "ไม่คุ้มครองต้นเนื่องจากกลัวไฟไหม้"

การป้องกันพืชแพร่ในส่วนย่างเกษตรกรยังคงคุ้นเคยกับการป้องกันข้าวโพด ปูกถัว และปูกมน จึงมีการป้องกันข้าวโพดให้เป็นพืชแพร่ย่าง ร้อยละ 37.93 ปูกมนต้มปะหลัง ร้อยละ 34.17 และปูกถัวลิสง ร้อยละ 31.66

การกีดด้วย เกษตรกรเปิดกีดตามคำแนะนำที่ความสูง 150 เซนติเมตร ร้อยละ 39.32 และในส่วนของระบบการกีด ตามคำแนะนำให้ใช้ระบบกีด กีดครึ่งต้น วันเว้นวัน มีร้อยละ 47.50 ที่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ใช้ระบบกีดอื่น ร้อยละ 17.50 และไม่รู้ว่าใช้ระบบกีดแบบไหน ร้อยละ 22.79 (สาเหตุ อาทิ จำไม่ได้ แล้วแต่ผู้รับจ้างกีด และยังไม่ได้เปิดกีด)

การอภิปรายผล

การศึกษา “ศักยภาพการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : แนวโน้มและผลกระทบ” เป็นเพียงการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการทำความเข้าใจกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราให้มากขึ้น โดยคาดว่าผลการศึกษาในเบื้องต้นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการส่งเสริมปลูกยางพาราของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคต ปัญหาที่เกิดขึ้นและคงอยู่ของเกษตรกรส่วนใหญ่ในภาคใต้ จะเป็นสิ่งที่ได้รับการแก้ไขได้ดีขึ้น

ผลกระทบทางสังคม ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ก่อให้เกิดภาวะมีงานทำและการจ้างงาน (ดูกรีดยางจะอยู่ในช่วง ประมาณ เดือน มิถุนายน ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์) ในหมู่บ้านเกษตรกร จะมีช่วงว่างงานประมาณ 3 – 4 เดือน ซึ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงาน จากการถือครองที่ดินหักสิน เนื้อที่ 49.45 ไร่ต่อครัวเรือน แรงงานเฉลี่ย 4.92 คนต่อครัวเรือน เมื่อช่วงเวลาการปฏิบัติงานทางการเกษตรพร้อม ๆ กัน เกษตรกรจะให้ความสำคัญกับการทำงานมาก่อนเมื่อเสร็จจากนาแล้วจึงเก็บยาง จำนวนวันเปิดกีดจึงลดลง

จากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ (สถาบันวิจัยฯ , 2542) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรกรจะได้รับการลงเคราะห์ปลูกยางครอบครัวละ 15 ไร่ (ระยะเวลา 7.5 ปี) เกษตรกรจะมีรายได้ต่อครัวเรือนละ ประมาณ 63,450 บาท (ผลผลิตเฉลี่ย 1 ไร่ 235 กก./ปี x จำนวน 15 ไร่ x ราคา กก.ละ 18 บาท) ในขณะที่การศึกษาในครั้งนี้เกษตรกรจะมีรายได้ต่อครัวเรือนละ 72,900 บาท (ผลผลิตเฉลี่ย 180 กก./ปี x จำนวน 15 ไร่ x ราคา กก.ละ 27 บาท) 72,900 บาท หากเทียบราคาที่ กก.ละ 18 บาท เกษตรกรจะมีรายได้ต่อครัวเรือนละ 48,600 บาท หากจะพิจารณาดึงศักยภาพทางเศรษฐกิจยังสามารถยกเว้นรายได้ให้เพิ่มสูงขึ้นได้ โดยเพิ่มความเข้าในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถยกเว้นผลผลิต/ ไร่ให้เพิ่มสูงขึ้น การทำคุณภาพยางแผ่นดินให้สูงขึ้น การพิถีพิถันในการเก็บเพื่อลดความเสียหายของหน้ากีดยางและสามารถลดอายุเปิดกีดลงเหลือประมาณ 6.5 – 7 ปี ในหลายพื้นที่ เป็นต้น

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การปลูกยางพาราจะมีส่วนช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ทางอ้อม และในความรู้สึกของเกษตรกรว่าฝันตอกต้องตามฤทธิ์มากขึ้น

การปฏิบัติบำรุงดูแลรักษาสวนยาง การปลูกยางในช่วง 1 – 3 ปี แรกยังคงต้องทำความเข้าใจและหาทางเลือกให้แก่เกษตรกรเพื่อให้มีรายได้เสริม เกษตรกรไม่ควรไม่ควรที่จะปลูกมันสำปะหลังและข้าวโพดไว้เป็นพืชแซมยาง เพราะพืชเหล่านี้จะแข่งขันกับยางพารา ผลงานให้ระยะเวลา เปิดกีดล่าออกไป การปลูกพืชแซมเป็นสิ่งที่ดีควรจะต้องเลือกปลูกโดยมีพืชทางเลือกในช่วง 3 ปี แรก และหลังจาก 3 ปี ไปแล้ว ข้อสังเกตุบางประการเกษตรกรจะมีความเข้าใจในการปฏิบัติในขั้นตอนต่อๆ ต่อเมื่อถึงเวลาที่ต้องทำ เกษตรกรส่วนหนึ่งเมื่อมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำยางและการเกษตรอื่น ๆ จะสนใจ ใช้อุปกรณ์ในขณะที่การปฏิบัติจริงเกษตรกรจะเป็นผู้ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังขาดความครบถ้วนของข้อมูลและประเด็นต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลผลผลิตที่แท้จริง การปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างถูกต้องและครบถ้วน (การปฏิบัติตามคำแนะนำ จะสามารถเปิดรีดยางได้ที่อายุ เฉลี่ย 6.5 - 7 ปี) การเลือกตัวแทนในการซื้อมาใช้ที่สามารถดัดแปลงการปฏิบัติในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ในระดับหนึ่ง การจดจำเกี่ยวกับตัวเลข อาทิ สูตรปุ๋ย อัตราการใส่ ผลผลิตรวม ฯลฯ เป็นการประมาณโดยเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ สารเคมีที่ใช้สูงเกตุจากภายนอก บรรจุที่อยู่รอบบ้านหรือในสวนยาง การจดบันทึกของเกษตรกรยังมีน้อยมาก สมุดประจำตัวของเกษตรกรที่ สำคัญ ให้ไว้จะบันทึกการรับภัสดุสูงเคราะห์เป็นหลัก

ประเด็นที่ควรมีการศึกษาต่อไปอาทิ ผลกระทบของการปลูกยางพาราที่มีต่อการทำเกษตรอื่น ๆ มุ่งเน้นในเรื่องของแรงงานในการทำการเกษตร ข้อเท็จจริงส่วนหนึ่งของเกษตรสวนยางภาคอีสาน เมื่อถึงฤดูกาลทำนา เกษตรกรจะให้ความสำคัญกับการทำนามาก่อน (ข้าวรอไม่ได้ แต่ยางรอได้) ประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของสารเคมีที่เหลือตกค้างจากการทำยางแผ่นดิน ต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกร ในรายที่มีจักรรีดยางเองและเจ้าของเป็นผู้ก็จะทำการติดตั้งจักรรีดยางไว้ที่บ้านของเกษตรกรและໄส้แนลงน้ำและสูดหายใจในประเด็นการปลูกพืชแซมยางภายหลังจาก 3 ปีไปแล้ว อาทิ การปลูกพืชตะบูกลิง หน้าวัว และเพริน เป็นต้น

บรรณานุกรม

ฤกตดิลก แก้วประพาส. 2533. การศึกษาเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรโครงการ
เร่งรัดการ ปลูก ยางพาราเพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . สำนัก
งานเกษตรจังหวัด อุดรธานี.

จิรากร โภคศัยเสรี และเสมอ สมนาค. 2539. เทคโนโลยีการปลูกยางพาราในภาคตะวันออก
เฉียง เหนือ ตอนล่าง . เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "ศักยภาพของยางพารา^{ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง"} ณ โรงเรียนลายทอง จ.อุบลราชธานี.วันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2539 .

ชัยรัตน์ ศิริเจริญ. 2530. สมการผลิตยางพาราของชาวสวนยางพันธุ์สูงเคราะห์
จังหวัดจันทบุรี . กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาภาภรณ์ ไทย จำกัด (มหาชน). 2539. รายงานเศรษฐกิจ . ปีที่ 29 ฉบับที่ 7.

สถาบันวิจัยยาง . 2539 . สารสารยางพารา . กรมวิชาการเกษตร. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1.

_____. 2539 . คู่มือยางพาราในห้องที่แห้งแล้ง . กรมวิชาการเกษตร . พิมพ์ครั้งที่ 2

_____. 2540 . การทำยางแผ่นชั้นดี . กรมวิชาการเกษตร . พิมพ์ครั้งที่ 3

_____. 2542 . ผลงานวิจัยและพัฒนายางประจำปี 2541 . การประชุมวิชาการประจำปี 2542 กรมวิชาการเกษตร ณ โรงเรียนอยάดบีร์เซฟ จ.นครราชสีมา.วันที่ 29 มีนาคม - 2 เมษายน 2542 .

ศุภារ พ สุวรรณรัตน์. 2530 . การใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตยางศึกษาเปรียบ เทียบ
เกษตรกร เจ้าของสวนยางพันธุ์สูงเคราะห์ในจังหวัดพังงา ที่ผ่านการฝึกอบรมและ
ไม่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร . กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ . 2538. สารสารสถิติรายไตรมาส . สำนักนายกรัฐมนตรี.ปีที่ 43 ฉบับที่ 2

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 และสำนักงานของทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด
อุบลราชธานี . 2539 . ยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง . เอกสารประกอบ
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "ศักยภาพของยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง" ณ โรงเรียน
ลายทอง จ.อุบลราชธานี วันที่ 18-19 กุมภาพันธ์ 2539 .

อภิรัติ เพชรบุรุษนิน. 2528. เทคโนโลยีการยางสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ปี พ.ศ. 2541

จังหวัด	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
1. จังหวัดอุบลราชธานี	15,635.90	1,848	ที่มา ศกย.อุบลราชธานี
๑. เมือง	-	-	ข้อมูล วันที่ 30 เมษายน
๒. โพธิ์ทราย	36.20	5	2541
๓. เชียงรากู	23.75	4	
๔. ถุนข้าวปุ่น	162.15	27	
๕. เรืองใน	426.45	52	
๖. เดชอุดม	4,307.40	543	
๗. สีรินทร์	1,001.85	102	
๘. นาเยีย	176.15	25	
๙. พินุลดังสาหาร	21.50	3	
๑๐. ตระการพีชผล	844.60	139	
๑๑. น้ำยืน/น้ำกุ่น	1,744.85	154	
๑๒. โขงเจียม	728.70	82	
๑๓. ศรีเมืองใหม่	1,550.75	243	
๑๔. นาจจะหลวย	451.55	43	
๑๕. บุณฑริก	3,935.00	395	
๑๖. วารินชำราบ	-	-	
๑๗. ดอนมดแดง	-	-	
๑๘. ปะงสามารถ	16.45	3	

ตารางแสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (ต่อ)

จังหวัด	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
2. จังหวัดยโสธร	5,934.65	782	ที่มา สกย.อุบลราชธานี
อ.เมือง	3,050.95	403	
อ.ทรายมูล	487.95	64	
อ.คำเขื่อนแก้ว	227.70	28	
อ.กุดชุม	754.25	85	
อ.ไทยเจริญ	34.40	4	
อ.ป่าตึ้ง	466.30	74	
อ.เลิงนกทา	913.10	124	

จังหวัด	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
3. จังหวัด อำนาจเจริญ	1,241.60	175	ที่มา สกย. อุบลราชธานี
อ.เมือง	390.40	53	
อ.ชานุมาน	429.30	55	
อ.ปทุมราชวงศ์	421.90	67	
อ.เสนางค์นิคม	-	-	

4. จังหวัดสุรินทร์	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
อ.เมือง	493.90	77	ที่มา สกย.สุรินทร์
อ.ท่าดูม	486.85	68	มีค. 2541
อ.จอมพระ	211.65	23	
อ.ปราสาท	303.00	36	
อ.กาบเชิง	2,531.30	276	
อ.ศรีชุมนี	137.60	19	
อ.สังขะ	4,688.85	607	
อ.บัวชล	1,541.70	144	
อ.ศรีณรงค์	34.20	5	
อ.พนมดงรัก	980.25	102	

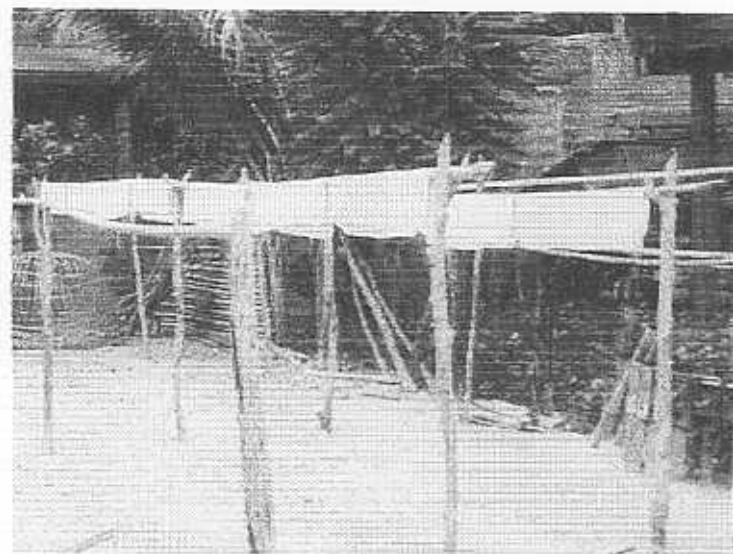
ตารางแสดงพื้นที่ป่าลุกยางพารา (ต่อ)

จังหวัด	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
5. จังหวัดศรีสะเกษ	19,198.60	1,965	หมายเหตุ
อ.กันทรลักษณ์	8,200.45	774	ส.กย.จังหวัดสุรินทร์
อ.บุรีรัมย์	138.75	27	ที่มา สกย.สุรินทร์
อ.ชุมทาง	7,043.25	755	มีค. 2541
อ.ศรีวัฒน์	262.25	30	
อ.ภูเขิงห์	3,101.05	317	
อ.เบบูลักษณ์	452.85	62	

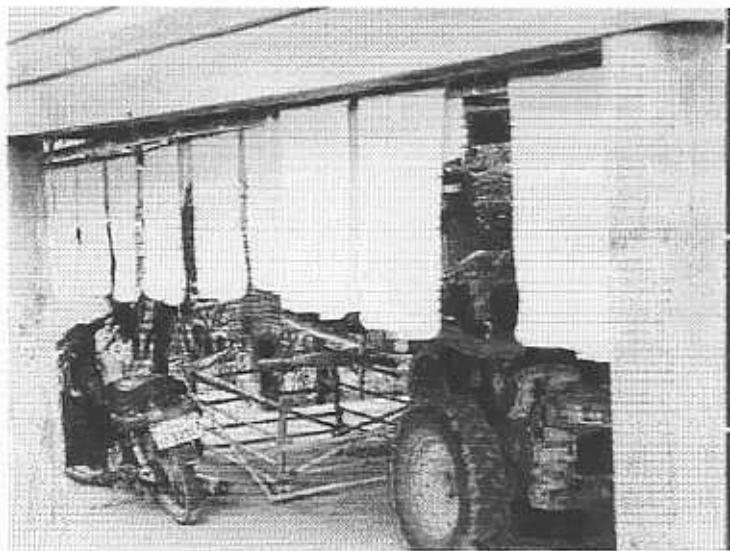
จังหวัด	พื้นที่	จำนวน/ราย	หมายเหตุ
6. จังหวัดบุรีรัมย์	28,829.50	2,760	ที่มา : ส.กย.จังหวัดบุรีรัมย์
อ.บ้านกราก	13,490.00	1,303	กพ. 2541
อ.ระหารัญหาด	4,189.00	364	
อ.โนนดินแดง	1,751.20	146	
อ.โนนสุวรรณ	2,523.10	224	
อ.หนองกี่	503.05	49	
อ.สตึก	2,190.00	250	
อ.แคนเดง	1,760.25	164	
อ.คูเมือง	1,515.90	151	
อ.หนองหงส์	224.15	38	
อ.ลำปลาญมาศ	340.60	43	
อ.ปะคำ	237.15	20	
อ.ประโคนชัย	91.95	7	
อ.บ้านด่าง	12.75	1	

ภาพแสดงการสัมภาษณ์เกษตรกรโดยทีมงานวิจัย

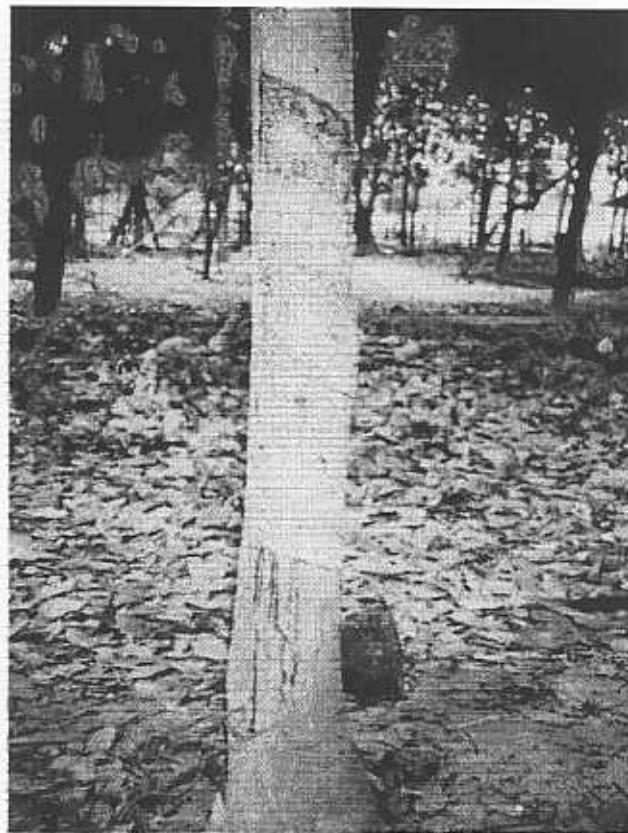
ภาพแสดงการตากยางแผ่นดินกลางแจ้ง 1 – 2 วัน
ก่อนนำไปข้ามในที่ร่ม

ภาพแสดงการตากย่างใต้ถุนบ้านภายหลังจากตากแดด 1 – 2 แฉด

ภาพแสดงการตากย่างเพื่อคีบ

ภาพแสดงความเสียหายจากการริดยาง

